

ISKUSTVA IZ RATA U KOREJI

Major Mark M. Boutner: POVEDITE RAČUNA O NEPRIJATELJSKOJ ARTILJERIJ¹⁾

Pisac članka podvlači da su Amerikanci mnoge stvari koje su »naučili« u Koreji znali još od samog početka rata, kao: da se ne treba izlagati neprijateljskoj opasnosti iz vazduha, da se treba stalno obezbeđivati oko sebe, da je mladim oficirima i podoficirima potrebno više iskustva, itd., dok je bilo pojedinaca koji nisu mnogo razmišljali i koji su rekli da u Koreji ustvari nema šta da se nauči pošto to i nije bio »pravi rat«. Međutim, postoji nešto vrlo značajno sa čime su se Amerikanci sukobili u Koreji, a to je sovjetska koncepcija o upotrebi artiljerije — sprovedena od njihovih učenika Kineza i Severokorejaca.

U čemu se sovjetska doktrina o upotrebi artiljerije razlikuje od američke (pod artiljerijom treba razumeti i minobacače, tenkove i reaktivna oruđa)? Osnovna i najznačajnija razlika je u tome što Rusi, odnosno njihovi učenici sa kojima su se tukli Amerikanci u Koreji, ne smatraju artiljeriju isključivo rodnom za podršku. Oni su ubeđeni da njihova artiljerija, masirana u dovoljnoj količini, može ne samo zauzimati, već i održavati zemljište. Pisac kaže da je to potpuno strano američkoj zamisli o upotrebi artiljerije, ali Rusi očigledno osećaju da im njihova iskustva iz Drugog svetskog rata opravdavaju takvu doktrinu.

Pisac se ne upušta u raspravu o posebnim vrednostima ovih dveju suprotnih doktrina, ali navodi kako je sovjetska doktrina sprovedena u Koreji. Američke trupe u Koreji su naišle na neprijateljsku artiljerijsku vatru takvog intenziteta da je malo veterana iz Drugog svetskog rata koji su ikada takvu vatru iskusili. A to je samo deo onoga što bi se nesumnjivo pojavilo u znatno većem obimu, u eventualnom trećem svetskom ratu. Bilo je i takvih primera gde su se američke trupe morale povući sa odbranbenih položaja »samo zbog jake vatre«. Isto tako, američke trupe u Koreji su često zaustavljale svoje protivnapade i, lišene svojih ciljeva, povlačile se nazad »opet usled jake vatre«. Zato ne treba gubiti iz vida stvarni značaj ovih činjenica kod pojave nekih zamerki, kao: »Oni nisu imali nekih naročitih teškoća da bi morali baš da stanu i da se povuku na polazne položaje«, ili: »planiranje nije bilo dobro«. Pisac smatra da ove primedbe nisu opravdane i opominje Amerikance da budu razumni i priznaju postojeću razliku doktrine, tada kada se nalaze na bojištu u teškoj situaciji, pa makar to bilo i protivno onome čemu su učili svoje ljude u svojim sopstvenim školama.

Pisac postavlja pitanje: šta su Amerikanci preduzeli u Koreji da bi se suprotstavili strahovito jakoj neprijateljskoj vatri? Kao prvo navodi da su oni dali neprijatelju da okusi masiranu artiljerijsku vatru američkog stila, ali su pritom gubili iz vida da ispaljuju municiju u takvom obimu da se to neće moći učiniti u budućem, znatno proširenom, ratu. Prosečna količina artiljerijskih cevi na pešadijske jedinice u Koreji bila je znatno veća nego što bi se moglo očekivati da će biti u jednom sukobu svetskih razmera.

Amerikanci su u Koreji takođe naučili mnogo u pogledu poljskog utvrđivanja. Svakako, dobar deo odgovora na masiranje sovjetske artiljerije leži u po-

¹⁾ Countering Communist Artillery, by Major Mark M. Boatner, U. S. Army Combat Forces Journal, septembar 1953.

godno uređenim nastrešnicama streljačkih zaklona, u jakim bunkerima za teško automatsko naoružanje i solidno izrađenim osmatračnicama. Ali, po mišljenju pisca, Amerikanci treba još mnogo da nauče u pogledu kopanja rovova i izrade pogodnih bunkera.

U traženju odgovora na postavljeno pitanje o ovoj različitoj upotrebi artiljerije, pisac smatra da ne bi bilo loše ako bi se razmotrilo kako sami Rusi shvataju organizaciju i sprovođenje odbranbenih operacija. Rusko gledište o tome kako treba braniti dobijeni odbranbeni rejon potpuno se razlikuje od američkog iz dva razloga. Prvo, Rusi kopaju rovove znatno dublje nego što to čine Amerikanci. Kineski i severokorejski odbranbeni položaji u Koreji organizovani su kao krtičnjaci u kojima se veći deo boraca nalazi duboko zaklonjen pod zemljom, dok su samo pojedinci na površini, u solidno izrađenim zaklonima, da bi pratili dejstvo artiljerijske pripreme i da blagovremeno jave ostalima, kako bi ovi na vreme istrčali iz svojih dubokih skloništa i suprotstavili se neprijateljskoj pešadiji koja vrši juriš. Ali najveća razlika je u tome što se od svake jedinice u odbranbenom sistemu ne zahteva da po svaku cenu održi svoj položaj. Pri tome važi parola: »dva koraka napred, jedan nazad«. Tako, kada za neki vod u odbrani situacija postane previše teška, ne zahteva se od njega da ostane na položaju i bude uništen vatrom, već se na zapovest komandira čete može povući unazad i ponova uspostaviti otpor u četnom odbranbenom rejonu. Isto tako, ako jednoj četi ili bataljonu pretstoji situacija da budu vatrom uništeni, može im se narediti da se povuku u okviru bataljonskog, odnosno pukovskog odbranbenog rejona. Sovjeti smatraju da utvrđivanje i upornost trupa nije uvek dostigao protivnik masiranoj artiljeriji.

Pisac članka je donekle izbegao direktan odgovor na pitanje ko je »u pravu« u pogledu ispravnosti doktrine o upotrebi artiljerije. Ali, uzimajući u razmatranje ono što je izneo, kao i ostala svoja iskustva, on smatra da se sa punim opravdanjem može reći da je američki sistem superiorniji i elastičniji od ruskog. Pisac tvrdi da je američki sistem potpuno prilagođen i baziran na tehničkoj i industriskoj nadmoćnosti SAD nad Rusima, a ima i mnoge druge prednosti.

Dalje, pisac ističe da Rusi smatraju kao pravilo masiranje više artiljerijskih jedinica prema onom delu američkog fronta gde protivnik name-rava da izvrši proboj, kao i ubacivanje novih artiljerijskih jedinica sa drugih delova fronta, samo da bi se postigla

potpuna nadmoćnost u vatri. Ali, ovakva masovna koncentracija artiljerije zahteva duže vremena za njenu organizaciju i predstavlja odličan cilj za američku avijaciju i artiljeriju. Pri ovome izviđačka služba treba samo na vreme da prikupi odgovarajuće podatke, pa da se na ove koncentracije sruči masovna vatra.

Pisac se pita: ako bi rat sa Rusima otpočeo sledeće nedelje, hoće li Amerikanci biti nešto spremniji — na osnovu stečenog iskustva iz Koreje? Ili, hoće li ući u borbu pevajući »naša je doktrina potpuno pravilna«, odnosno organizovati odbranu na prednjim padinama i reći jedinicama da drže položaje po svaku cenu, pa neka se neprijatelj usudi da pokuša da probije američke linije samo sa moćnom vatrom?

Pisac smatra da ne treba biti toliko nerazuman, a on sam ne bi želeo da čeka na početak trećeg svetskog rata da bi mu neprijatelj pokazao šta može da

Sanitetsko sklonište u Koreji

učini. Na osnovi onoga što je iskusio u Koreji, pisac smatra da su Amerikanci dobili dobru lekciju u tehnici i misli da im dalje oklevanje može naneti mnogo zla, ako ne budu spremni da se suprotstave neprijatelju savršenijom tehnikom od one sa kojom su dosada raspolagali. Ovo ne zahteva neke revolucionarne promene u američkoj doktrini, ali traži malo više razmišljanja i razboritosti. U ovom smislu pisac skreće pažnju pešacima, artiljercima i inženjercima — borcima.

Pešak mora shvatiti valjanost otpornih tačaka neprijateljskog sistema odbrane. Stoga treba imati više gipkosti. To će opet zahtevati veoma disciplinovane trupe i stavljaje u pogledu rukovođenja veću brigu na pleća njihovih komandanata. »Držati se po svaku cenu« je vrlo prosta zapovest za izdavanje, a isto tako i za izvršenje od strane hrabrog borca. Međutim, od starešine kome je dato ovlašćenje za izvlačenje neke od svojih jedinica, zahteva se mnogo razmišljanja, inicijative i dobra veza, te ako on oseća da time može poboljšati svoju situaciju, on će to i sprovesti. Pešak mora koristiti svaku priliku da svoju odbranu organizuje na suprotnom nagibu, kako bi smanjio gubitke koji bi nastali kada napadač isturi svoje tenkove, samohodna oruđa i bestrzajne topove kroz prodore svojih klinova. On mora proučavati metode neprijateljske fortifikacione organizacije odbrane i savladati osnove poljskog utvrđivanja: kako treba sagraditi bunkere koji se neće srušiti od sopstvene težine, kako iskopati rovove da budu ocediti i kako izraditi saobraćajnice da bi se ljudstvo moglo lako prebacivati sa jednog dela položaja na drugi. Dalje, pešak mora naučiti da ukopava telefonski kabl, kako mu telefonske linije ne bi bile prekinute za vreme artiljerijske zaprečne vatre.

Artiljerac, nastavlja pisac, mora da nauči kako treba postaviti osmatračnice da ne bi bile od prvog momenta pogođene direktnim pogotkom neprijateljskih oruđa za neposredno gađanje. Radije treba izgraditi više manjih osmatračnica na datoj prostoriji, nego jednu veću — postavljenu na najvišem delu topografskog grebena, tj. bas tamo gde je neprijatelj i očekuje. Pri postavljanju osmatračnica ne treba ih staviti tamo gde će ih neprijatelj porušiti još istog dana kada su sagrađene. Da bi se to postiglo, mora se nešto žrtvovati od udobnosti, te sa svake osmatračnice ne očekivati polje osmatranja od 180°.

Artiljerac mora biti spreman da brzo i neposredno ostvari nepokretnu zaprečnu vatru. S vremena na vreme, neprijateljske trupe u Koreji prelazile su položaje snaga Ujedinjene komande pre nego što se mogla zatražiti podrška odbranbene vatre. Napadajuće kineske i severokorejske jurišne trupe nisu neposredno pratile svoju podržavajuću vatru, već su se kretale u sopstvenoj artiljerijskoj vatri. A to se mora uzeti u obzir.

Pisac naglašava da inženjerac mora biti mnogo više nego običan pionir ili saper. Američki inženjeri su odlični kada se grade putevi ili mostovi. Ali, kada su u pitanju pionirski radovi oko fortifikacionog zemljišta, kao: izgradnja glavnih osmatračnica na istaknutim položajima i upotreba grupa sa dozerima i teškom opremom na prednjem kraju (sa ciljem da ubrzaju izradu velikih trupnih skloništa, da iskopaju rovove u steni i na tvrdom zemljištu, kao i da isture unapred oklopne kupole itd.), oni imaju još mnogo šta da nauče.

Izdvajanje raznih dužnosti u određene oblasti pešadije, artiljerije, i inženjerije, pisac smatra čisto teoretskim shvatanjem. Za vreme sprovođenja otsudne odbrane sa dobro organizovanim sadejstvom rodova, pešak je istovremeno i inženjerac, a često i artiljerac. Inženjerac je takođe pešak, a može da koriguje i artiljerijsku vatru. Artiljerac mora biti kako inženjerac, tako i pešak. A svi oni zajedno moraju najtešnje saradivati.

Na kraju pisac navodi poslovicu u kojoj se kaže da nije potrebno pojesti čitavog vepra da bi se saznao ukus svinjetine. U Koreji su Amerikanci »okusili« sovjetsku artiljeriju. Zato pisac smatra da ne treba čekati na budući sukob i da je krajnje vreme da se shvati kakva je artiljerija eventualnog budućeg neprijatelja i da se zna kako se treba protiv nje boriti.